

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român”, „Foia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 18 cor., pe jumăt. de an 10 cor., pe un sfert de an 6 cor. Pe o lună 2.40 C.

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIJA BUDAPESTA, VII., ILKA-UTCA NRUL 36. :: TELEFON: 47—82. MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român”, „Foia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 7 cor., pe jumăt. de an 3.50 cor., Pentru America pe un an 3 dolari.

O flotă rusă iară în fața coastei bulgare

— Bombardarea porturilor Varna și Euxinograd —

București, 21 Decembrie. — Din Balce se anunță. În dimineața la ora 9 și jumătate a apărut în fața portului Balce o flotă rusească compusă din vre-o 40 vapoare mai mici și mai mari. Patru bastimente de război s'au postat în fața capului Caliacra. Celelalte vapoare au dispărut în ceață. La 10 dimineața s'a auzit o vie bombardare, care părea foarte aproape, de oarece întreg Balceul s'a cutremurat la bubuitul tunurilor.

Încă nu se știe, dacă flota rusă a bombardat coasta bulgară sau s'a încins o luptă între flota rusă și cea turco-bulgară-germană.

Constantinopol, 21 Decembrie. — Azi a sosit știrea telefonică că flota rusă a bombardat ieri dimineața portul bulgar Varna. La 6 dimineața 2 torpiloare ruse s'au apropiat de Caliacra. După o acțiune de recunoaștere, aceste torpiloare s'au retras. La ora 8, au venit dinspre Odessa 4 bastimente de război rusești, cari s'au oprit în fața portului bulgar Euxinograd, luând poziții de atac. Bombardarea a durat până la ora 10 și a fost întreruptă din cauza ceații mari. Bateștile din fortificațiile Varnet au răspuns la atacul fotei ruse.

Se crede că rușii proiectează să debarce trupe la Eoreno.

DIN ROMÂNIA

Pășirea energică a guvernului contra deputaților guvernamentali cari îi fac opoziție

Ziarul guvernamental »Viitorul« publică următorul comunicat foarte caracteristic:

Pe lângă membrii opozițiunii fățișe, cari se ocupă cu sportul interpelărilor, sunt și membrii ai parlamentului cari cu toate că pretind că ar mai face parte din partidul liberal au anunțat și anunță diferite interpelări cu caracter politic identice cu acele ale interpelărilor opozițiunii declarate.

Încă de pe când aceste persoane s'au înscris în grupări cari s'au dovedit că nu urmăresc alt scop de cât de a face opoziție cu orice preț guvernului, am arătat cât de echivocă este situațiunea acestor cari au pretențiunea că n'au părăsit punctele partidului liberal și totuși iau parte la o acțiune politică îndreptată contra lui.

Pe măsură ce acțiunea aceasta cîntă politică se deslășura și se dovedea ca atare, pozițiunea acestor cari nu înțelegeau că nu se mai pot prevala de calitatea de membri ai partidului liberal, devenea tot mai neînțeleasă.

S'au produs însă interpelările anunțate de membrii opoziției, și felul cum unele din ele au fost dezvoltate a învederat, cu prisosință, că nu e vorba de cât de preocupări de politică internă îndreptate contra guvernului și partidului liberal. Aceste persoane, anunțând interpelări, similare, arată în mod clar că înțeleg să se desolidarizeze complet de acțiunea partidului liberal, pe care totuși nu se simt obligați să declare că-l părăsesc.

De fapt, ei s'au exclus singuri din rîndurile lui, prin atitudinea adoptată. Echivocul s'a limpezit deci.

Ancheta universitară

Rectorul a invitat și pe studenții conducători ai ziarului »Fideliul« spre a-i da lamuriri privitoare la faptele cu care editează acel ziar, și la atitudinea puțin cuvințioasă pe care au avut-o și continuă să o aibă față de Regele, de membrii familiei regale și de unii profesori universitari.

În chestia celor 50 mii vagoane

Tratativele pentru efectuarea complectă a vânzării celor 50 mii vagoane cereale consorțiului austro-german, au intrat într-o fază aproape de sfîrșit. Reprezentanții consorțiului au acceptat să plătească jumătate din taxele de export în aur iar cealaltă jumătate în le.

Bucuria Turcilor pentru biruința dela Dardanele

Constantinopol, 21 Decembrie. — Știrea despre completa înfrângere a englezilor la Dardanele și despre evacuarea de către dușman a regiunilor Anaforta și Anı birunu s'a răspândit aci tîrziu.

seara în toata Capitală, și a provocat o bucurie de nedescris. Domniștele acuma tocînjă generația și sectorul Sedil Bahri va fi curînd eliberat de dușman.

Ofensiva bulgară în Albania

Lugano, 21 Decembrie. — Ziarul »Petit Journal« află din Atena: În cercul diplomatic se afirmă că o coloană bulgară se află acum în fața orașului albanez Elbassan, și e hotărîtă să înainteze prin Thiana spre Durazzo, ca să taie drumul sârbilor spre Valona.

anunță: Ziarul »Temps« se ocupă cu acțiunea italienilor în portul albanez Valona. Italianii sînt tare înmijorajți ca nu cumva albanezii rebeli să atace din dărăt trupele țarbești cari se refugiază dincolo de Elbassan. Italianii prin operațiunile lor militare, veiesc să țină în sâch atât pe albanezi cât și trupele bulgare cari urmăresc pe sâbi.

Berlin, 21 Decembrie. — Din Kopenhaga se

Importante declarații ale contelui Tisza în Casa magnașilor

Budapesta, 21 Decembrie. — În ședința Casei magnașilor, prin ministrul, contele Tisza fiind cuvîntul la sfîrșitul dezbaterilor în jurul proiectului de budget provizoriu — a făcut următoarele declarații despre război și pace:

— Voi numai să declar, că guvernul ungar care are azi menirea grea dar înălțătoare, de a apăra cauza națiunii ungare în aceste vremi grele, — este pe deplin convins, că poporul ungar în totalitatea lui, fără deosebire de confesiune, de naționalitate și de parțide — a dat dovezi evidente de iubire de patrie, de hotărîre la jertfe.

Nu noi am fost aceia cari am provocat războiul. Nu noi am avut intenția să smulgem cu mâni de jefitori părți vii din corpul vecinilor pacinici. Cum încă războiul a fost deslîntuit, îl vom duce până la capăt cu acea hotărîre care și până acuma a adus biruința steagurilor noastre. Și dacă se întrebă cîta vreme va dura războiul

pot răspunde — că la așa o întrebare numai acei cari au provocat războiul pot răspunde. Vom duce războiul atîta vreme, până când se vor prăbuși toate atacurile contra siguranța, independenței și viitorului nostru național. Vom continua războiul, până ce dușmanii noștri se vor convinge că o prelungire a războiului aduce numai suferinți zadărnice și de prisos omeniei, iară că să ajungă numai cu un pas de ținta lor.

Evenimentele cari s'au deslășurat de un an și jumătate pe câmpurile de luptă — a pus în evidență care e situația reală: Azi și dușmanii noștri se pot încredința că nu-și pot atinge scopul. Azi ori-ce continuare a războiului este o zadărnice vărsare de sînge, și dacă noi lupte vor reclama dela noi grele jertfe de sînge. — atunci tabăra care va pierde războiul va trebui să facă și mai mari jertfe, și va trebui să suporte și pierderile învingătorului.



Prețul unui exemplar 6 fileri.



MERSUL RĂZBOIULUI

Ofensiva generală a Turcilor la Dardanele

— **Complita înfrângere a trupelor Ententei.** — Din Londra se anunță oficial retragerea trupelor anglo-franceze din Dardanele. — 30.000 soldați italieni în Albania. — Luptele în jurul Salonicului. — De pe frontul italian și francez. — **Alegerile din Grecia.** —

Cel mai important eveniment al zilei de 20 Decembrie, este reluarea ofensivei generale a Turcilor la Dardanele și retragerea silită a trupelor anglo-franceze de pe acel front.

Atacul, general turc s'a îndreptat contra pozițiilor dușmane dela Anaforta și Ari Burnu. În ambele sectoare turcii au obținut victorii strălucite, smulgând dela anglo-francezi importante puncte de sprijin. În deosebi artileria turcă a făcut mari pustii în rindurile dușmanilor. Se mai menționează în comunicatul turcesc că armata otomană aștepta de luni de zile să poată relua pe acel front. Cu alte cuvinte se vedește extra-ordinară însemnătate a restabilirii legăturii între Turcia și puterile centrale, prin înfrângerea Serbiei.

În același timp vine o telegramă oficială din Londra, după care trupele anglo-franceze din Anaforta și Sufle Bai au fost transportate «cu succes» pe alt front. Cum Ari Burnu constituie partea de sud al frontului dela Dardanele — și acolo turcii alungând trupele anglo-franceze au ajuns până la mare — și cum Anaforta formează partea de nord al frontului acestea — reiesă că atât Anglia cât și Franța s'au decis să renunțe cu totul și să evacueze frontul Dardanelelor.

Din toată întreprinderea Ententei la Dardanele — urmată timp de peste un an de zile — singurul rezultat dobândit de Ententa e că și-a retras cu «succes» restul trupelor de acolo.

Încă o înfrângere rușinoasă, încă o grea lovitură pentru prestigiul, pentru demnitatea și autoritatea Ententei în Balcani și în Europa întreagă.

Iată acum tămirile comunicatelor turcești despre marile lupte dela Dardanele.

De ieri urmează o luptă furioasă pe toate sectoarele. Trupele turcești au început ofensiva generală la Anaforta și Ari Burnu. Dușmanul pentru a răspunde la acest atac, a întreprins un contra atac la Sedil Bahr, pe care trupele noastre le-au respins cu pierderi extraordinare pentru dușman. Trupele noastre au luat poziții importante dușmane dela Anaforta și Ari Burnu. Artileria turcă a pricinuit mari pierderi în rindurile dușmanilor. Soldații noștri bravi, cari de luni de zile așteptau această ofensivă, au arătat un avânt și o abnegație extraordinară în asalturile contra tranșelor dușmane.

În timpul cel mai scurt se vor afla numai cadavre dușmane la Anaforta și Ari Burnu.

Un al doilea comunicat dela Dardanele al agenției turcești «Milli» anunță:

Am pus cu totul pe fugă pe dușman la Anaforta și Ari Burnu. Soldații noștri au ajuns până la mare la Ari Burnu. Prada este extraordinară de mare. O ceață deasă a permis dușmanului să scape fără să lese un mare număr de prizonieri.

— Din Londra se anunță oficial că toate trupele dela Sufle Bai și Anaforta cu tunuri și provizii au fost aduse cu succes pe alt câmp de luptă.

Pe frontul muntenegrean, armatele lui Kóvess înaintază mereu. Deși terenul de luptă muntenegrean este același ca și acela pe care luptă acum italienii — muntos, stincos, greu de parcurs — totuși ce progrese mici au realizat italienii în șapte luni de luptă — și cu câtă vigoare înaintează trupele austro-ungare pe drumul prăpăstios din Muntenegru.

De pe frontul muntenegrean, comunicatele de la 20 Decembrie anunță următoarele:

Trupele generalului Kóvess au luat cu asalt pozițiile puternic fortificate pe cotitura râului Tara, la sud-vest de Bjelopolje și la Godusa, la nord de Berane.

În luptele de pe Tara, am capturat 3 tunuri de munte, 2 tunuri de câmp și 1200 puști.

Höfer, mareșal locot.

Comunicatul german anunță:

În luptele la nord-est de Tara, am capturat 3 tunuri de munte și 2 tunuri de câmp. Eri au avut loc la Mojkovac, noi lupte favorabile pentru trupele austro-ungare. Am făcut câteva sute de prizonieri. Dela armatele bulgare și germane nimic nou.

Șeful Statului major.

Pentru viitoarea răfuială în jurul Salonicului — urmează mereu tratative, mereu pregătiri. În Franța nu se leagă mari nădejdi într-o viitoare luptă la Salonic.

Clemenceau, cere în ziarul său încă odată ca trupele anglo-franceze să părăsească Salonicul. În fața apropiatei ofensive pe frontul francez — Franța are datoria să-și concentreze toate forțele ei în patrie.

Briand trebuie să lese pe seama englezilor planurile grandioase cu privire la politica în Orient. În prima linie vine salvarea Franței. Căci dacă germanii reușesc să rupă frontul francez și așa Orientul e pierdut.

«Petit Parisien» consideră situația din Salonic ca neliniștitoare.

Grecia așteaptă rezultatul alegerilor ca să ia o hotărâre definitivă. Fortificarea Salonicului ascunde germenii unor serioase conflicte.

Ziarele italiene afirmă că neutralitatea Greciei e de toate, numai binevoitoare față de Ententa nu este.

Ziarele grecești cari apar la Salonic vorbesc cu o batjocură fățișă despre Ententa.

Pare că au izbucnit noi neînțelegeri între statul major grec și trupele Ententei, mai ales în ce privește libera folosire a trenurilor și telegrafului de către Ententa.

LUPTELE DIN APUS

— **Monitoare anglo-franceze alungate.**
— **Un biplan englez doborât.** — **Inchiderea canalului Mânecei** —

Comunicatul german dela 20 Decembrie anunță următoarele de pe frontul francez:

Focul bateriilor noastre de pe coasta belgiană a alungat monitoare dușmane cari au bom-

bardat ieri orașul Westende. — Pe frontul francez pe lângă o vie acțiune de artilerie și numeroase explozii de mine făcute cu succes. O escadră de aeroplane germane a bombardat localitatea belgiană Poperinghe unde se crucișează numeroase linii ferate dușmane. În lupta aeriană — a fost doborât la Brügge un biplan englez. Aviatorii sînt morți.

Șeful Statului major.

— La Rotterdam s'a răspândit știrea că Anglia proiectează să închidă nu numai canalul Suez ci și canalul Mânecei.

Alegerile din Grecia,

cari au avut loc Duminecă, pare să fi adus o majoritate importantă partidului Gunaris. Din 22 de cercuri electorale, partidul Gunaris a eșit învingător în 15 cercuri. Celelalte cercuri au ales deputați din partidul Ralis, progresist și independent. Partidul lui Venizelos s'a obținut de la alegeri numai în orașele mari.

RĂZBOIUL CU ITALIA

— **Neîsemnate atacuri italiene.** — **Și în Italia sînt furnizori militari escroci.**
— **Un general italian mort pe câmpul de luptă.** — 30.000 soldați italieni în Albania. —

Comunicatul lui Höfer dela 20 Decembrie anunță următoarele de pe frontul italian:

Pe întreg frontul o activitate de artilerie redusă, care a devenit tot mai aprigă numai în sectorul Chiese și în regiunea Col di Lana.

— «Corriere della Sera» anunță că la Verona au fost arestate personalități de seamă implicate în înșelătorii la furnituri militare. Au fost arestați între alții colonelul Rasqueto, președintele tribunalului militar, care în zilele din urmă a judecat procesele multor liferanți militari escroci.

— Generalul italian Bernardi, comandantul unei brigăzi, și-a găsit moartea pe frontul de la Karst.

— După un ziar francez, au debarcat până acum la Valona 30.000 soldați italieni. Aceste trupe au fost trimise în interiorul Albaniei — ca să pregătească o bază de concentrare sârbiilor refugiați în Albania și Muntenegru pentru o ofensivă viitoare și a înăbuși rebeliunea triburilor albaneze.

Din Parlamentul ungar

— **Ședința dela 20 Decembrie** —

Pentru revizuirea legii de pensii a învățătorilor

Comisiunea de instrucție publică a Camerei deputaților a ținut ieri ședință sub președinția deputatului M. Zsilinski. S'a luat în discuție importanta lege despre ajutorarea excepțională a învățătorilor și instructorilor precum și a văduvelor și orfanilor lor.

Raportorul, deputatul Iuliu Pekar a arătat avantajile noului proiect de lege, care se abate dela spiritul legii din 1875 și 1891, acordând dreptul de pensii — fără considerare la timpul de serviciu, dela 1 August 1914 — pentru învățătorii invalizi, dispăruți sau morți pe câmpul de luptă.

Deputatul dr. Iosif Siegescu exprimă în numele învățătorilor mulțumiri ministrului cultelor pentru acest proiect de lege care vedește atâta părintească grijă pentru învățătorii aflați pe câmpul de luptă și pentru familiile lor. Acest proiect înseamnă un pas însemnat spre revizuirea legii de pensii a învățătorilor, și bine a făcut ministrul de culte, că n'a ținut seamă de dis-

poziția din legea veche, care prevede 10 ani de serviciu ca învățătorii să aibe drept de pensie. Acest termen este prea lung. Învățătorii aflați acum pe câmpul de luptă își vor împlini cu și mai mare însuflețire datorie către patrie, și vor fi recunoscători ministrului că se îngrijește de soarta familiilor lor, fără să se întrebe câți ani de serviciu au făcut învățătorii ca să aibă drept la pensie.

Secretarul de stat Hosvay, a declarat că ministrul cultelor a vrut să arate prin această lege că dorește la ori-ce ocaziune să se îngrijească în mod generos și recunoscător pentru admirabili colaboratori ai instrucției publice.

Știrile zilei

Episcopul Caransebeșului pentru Crăciunul soldaților români

P. S. Sa Episcopul Caransebeșului a adresat următorul apel către preoțimea și învățătorimea din dieceza Caransebeșului:

Suntem în preajma sfințelor sărbători ale Nașterii Domnului. Aproape fiecare familie din comunele noastre are câte un membru dus pe câmpul de luptă. Acești eroi nu vor avea fericirea să se bucure împreună cu casnicii săi de sărbătoarea păcii și a mântuirii neamului omenesc. Nu vor avea prilej să asculte glasul argintiu al copiilor colindători și nu vor putea lua parte la frumoasele obiceiuri ale poporului nostru din jurul acestor sărbători. De ei datorința mare față de tron și patrie îi ține departe de ceice li sânt mai scumpi.

Cuvine-să însă ca cei de acasă să-și aducă aminte de părinții, frații, soții și ale rudeniilor lor. Cuvine-să ca să-i surprindă de sfințele sărbători ale Crăciunului cu câte un pachet, care să conțină câteva alimente și haine calde.

Drept aceia preoțimea și învățătorimea noastră să indemne familiile celor duși în război la săvârșirea acestei fapte creștinești, care este numai espreșia iubirii ce o au față de ai lor. Să le stea apoi în ajutor la espedarea și scierea adresei fiind cu luare aminte la numărul poștei de tabără. Dacă se trimit de ale mâncării, să trimeată lucruri, cari nu să strică ușor, mai ales cărnuri afumate.

În nădejdea, că preoțimea și învățătorimea noastră își va îndeplini datorința în calitatea de conducători ai comunelor lor am rămas

Cu binecuvîntarea arhierescă

Dr. E. MIRON CRISTEA, episcop

Grozava crimă a unui prizonier rus într'un sat unguresc

Din Sătmar ni se scrie: Mare senzație provoacă crima săvârșită de un prizonier rus pe moșia Nagybakos lângă Raty, aparținând arendașului Eugen Grünfeld. Acolo muncesc de mai multe luni câțiva prizonieri ruși. Unul din ei, Boris Alexej, de 21 ani, un soldat foarte cult, un violonist și pianist de forță, cunoscător a mai multor limbi europene — și-a câștigat încrederea și considerația arendașului. Acesta i-a pus la dispoziție o cameră în casa lui, l'a pofșit la masă și a dat lecții de piano fetei arendașului, prea frumoasei Marișca de 18 ani. Zilele trecute un fiu al arendașului, înrolat, a plecat la regimentul său din Munkacs, până unde a fost însoțit de mama lui. În acea noapte, prizonierul rus Alexei, a pătruns în odaia de dormit a lui Grünfeld, a tras câteva focuri de revolver asupra lui, omorându-l pe loc, iar asupra fetei a-

rendașului, a descărcat un alt foc, rănind-o grav în față. Criminalul a alergat apoi în curte, cu fața desfigurată ca un nebun, unde sleit de putere a căzut jos, unde a fost găsit de servitorii aiamaiși de detunăturile de revolver. La poliție întrebă asupra motivelor acestui omor, Boris Alexei a declarat că pornirea de a ucide zace în singele lui și că și acasă în Rusia a comis câteva omoruri. Mai târziu a făcut o altă declarație: A văzut-o pe Marișca în baie, și spectacolul acesta l'a zăpăcit și n'a mai fost stăpân pe voința lui.

Prizonierul asasin a fost închis în închisoarea din Kassa.

Jubileul artistului dramatic Nottara

Eri Luni s'a sărbătorit la Teatrul Național din București, 40 ani de activitate a maestrului Nottara. Decanul artiștilor români are dreptul la această sărbătorire: o viață de om a făcut să strălucească prima scenă a României.

Cu aceasta ocaziune, sub pseudonimul Cronicarul Dâmboviței d. P. Locusteanu, subdirectorul Teatrului Național, publică în »Rampa« un articol asupra lui Nottara din care extragem următoarele:

Nottara este o glorie a teatrului românesc. Și-a început cariera pe vremea triumfurilor școalei melodramatice a lui Pascali, pe care, la rindul său a făcut-o să strălucească prin marele său talent, a fost contemporanul lui Grigore Manolescu cu al cărui extraordinar talent a rivalizat — și a trăit, în sfârșit, ca să-și vadă amicul încununat în vremea succeselor celor mai realiști artiști de azi: C. Radovici, N. Soreanu, I. Manolescu, T. Bulandra, G. Stoian, — mai toți elevii săi.

Ce superbă statornicie și ce îndelungată evoluție! Să fii contemporanul profesorului tău și după 40 de ani să rămâi totuși contemporanul celor mai de seamă elevi ai tăi! Să poți amesteca într'o aromitoare nostalgie după clipe trecute, amintirile a patru decenii, în care răstimp succesele să ți-se împletească aci cu ale strălucitului tău profesor, aci cu ale eminențelor tăi elevi!

Incontestabil, Nottara a fost în tot timpul strălucitei sale cariere teatrale un romantic de altfel, și creațiile sale cele mai de seamă le găsim în piesele romantice. Iată câteva: Don Saluste din Ruy Blas de Victor Hugo, Wurm din »Intrigă și amor« de Schiller, Franz Moor din »Hoții« de Schiller, Morpont din Cei trei mușchetari« de A. Dumas-tatăl, Hamlet, Regele Lear, etc. A fost și a rămas un romantic prin avântul nepotolit care odinioară făcea pe fiii de boeri (el însuși fiu de neam ales) să-și părăsească familiile, să înfrângă prejudecățile și să îmbrace costumul ca să răspundă unei tainice dar poruncitoare chemări.

Marele scriitor Sienkiewicz arată imposibilitatea legăturii prietenesti între Rusia și Polonia

Henric Sienkiewicz a scos de curând la Lusanne o broșură în care își desvălește sentimentele sale hotărâte contra rușilor.

Între ruși și poloni nu poate nici când să se stabilească vre-o apropiere; ei au trăit — deși vecini — ori când în dușmănie, și au fost despărțiți prin religie, alfabet, calendar, trei factori de bază ai civilizației unui popor.

Polonezii sunt catolici, rușii ortodoxi; tradițiile istorice formează o adevărată proporție între cele două națiuni.

Polonia a păstrat oricând contactul cu Apu-

sul, pe când Rusia din potrivă, și de aceia sufletul rus e absolut retractor culturii europene.

Cei trei factori principali cari formează baza unei națiuni, adică: rasa, educația istorică și clima, au despărțit totdeauna pe ruși de europeni în general și de poloni în particular.

Se știe că clima joacă un mare rol în dezvoltarea caracterului unui popor; clima în Polonia e temperată, iar a Rusiei se apropie de a Siberiei.

Popoare ce au o civilizație și un spirit diametral opus, nu pot trăi nici când în comun.

Rușii consideră orice federație ca periculoasă; supremația poporului rus trebuie să rămâie neatinsă, o dogmă.

O autonomie a Poloniei sub Rusia nu încintă pe nimeni; cele două popoare nu se pot desvolta și trăi decât despărțite.

Sienkiewicz a scris această carte pentru a pune odată pentru totdeauna capăt svonurilor cercurilor interesate, care-l represintau ca pe un panslavist rusofil.

Arhivele secrete ale Serbiei despre omorul din Sarajevo

Tsaprasicov, fostul ambasador bulgar la Niș; a declarat ziarului »Dnevnik« că guvernul bulgar a intrat acum în posesiunea unor documente importante din arhiva secretă sârbească, cari pun în evidență că atentatul contra moștenitorului de tron Francisc Ferdinand, la Sarajevo, a fost urzit de guvernul sîrb. Guvernul bulgar va publica în curând aceste documente.

Nouii fabrici române de munițiuni

Din București se anunță:

Direcția generală a munițiilor se ocupă cu o activitate febrilă cu organizarea a patru noi fabrici de munițiuni: una la Ciurel și trei la Dudești, cari vor fi gata pentru funcționare în cel mult 15 zile.

Aceste fabrici vor putea furniza un mare număr de munițiuni și explozibile de toate categoriile.

Vaporul păcii . . .

Din Copenhaga se anunță că vaporul danez Oskar II. a sosit eri la Christiansund, având pe bord amicii păcii din America în frunte cu miliardarul Ford. Acesta a declarat presei că societatea aceasta americană de propagandiști ai păcii se va opri câte trei zile la Christiani, Stockholm și Copenhaga. Apoi va pleca la Haga unde se va întâlni cu amicii păcii din Elveția și Spania. Expediția aceasta americană nu proiectează să viziteze națiunile beligerante.

Bulgarii construiesc linii ferate pe malul Dunărei

Bulgarii au început lucrările pentru construirea unei linii ferate pe tot lungul Dunărei, care să lege localitățile Vidin, Nicopoli, Rusciuc, Varna. La finele lui Februarie, aceasta nouă linie va putea fi dată în circulație.

Din minunele unui submarin german

Revistele germane dau amănunte foarte interesante despre călătoria extra-ordinară de îndrăznească ce a făcut-o un submarin german condus de căpitanul Hering dela Wilhelmshaven până la Constantinopol — o distanță de 6000 km. — mereu în primejdie de a fi atacat și scufundat de flota dușmană. Căpitanul Hering a plecat cu submarinul dela Wilhelmshaven, portul german care servește drept bază de operațiuni pentru submarine, a străbătut toată marea nordului, a înconjurat Anglia, a intrat în Oceanul Atlantic, a trecut prin strâmtoarea Gibraltar, supravegheată

de o escadră engleză și de forturile cetății, și a intrat în marea Mediterană. Rămâne un mister cum a izbutit submarinul să-și procure combustibilul pentru așa un drum lung. Submarinul acesta german a trecut apoi pe lângă insula engleză Malta, s'a strecurat prin insulele mării Egee și nu a dat semne de viață decât la Dardanele, unde a scufundat vapoarele engleze »Majestic« și »Triumph«. În tot timpul acestei călătorii, cei 20 oameni ai echipajului s'au aflat mai mult sub apă.

Răscoala sătenilor din comuna Putreda (România)

Din Rimnicu-Sărat vine știrea că compania de jandarmi a fost înștiințată că printre locuitorii satului Putreda domnind de mai mult timp o vie agitație, s'a produs un început de răscoală.

Un mare număr de săteni au intrat în pădurea moșiei Grebena, proprietatea moștenitorilor prințului Șușu, au tăiat o bună parte din pădure, și au distrus numeroase movile de hotar, sub cuvânt că pădurea și moșia le aparțin lor.

Acești săteni s'au mai răscolat de câteva ori din cauza conflictelor dintre ei și moștenitori, sătenii revendicând proprietatea acestei moșii. Au avut loc în mai multe rânduri ciocniri cu autoritățile.

Spiritele sînt foarte agitate. Sînt temeri de dezordine intru cât și astă-vară s'au produs foarte grave.

Postul de jandarmi dela Putreda a fost întărit — Autoritățile au luat toate măsurile. Procurorul Pascoviici a orânduit o anchetă.

Cine știe

Cine știe de soarta soldatului Nicolae Bălu, din reg. 61 de infanterie, să scrie lui Ioan Bălu Parăcz, Temes megye.

Câștigurile de război

— Guvernul german prepară o impunere mare a acestor câștiguri —

În vederea impozitelor viitoare, cari vor fi necesare pentru a se acoperi enormele cheltuieli de războiu, guvernul german a depus în Reichstag un proiect de lege prin care societățile pe acțiuni și alte întreprinderi cu caracter de persoane juridice, să fie obligate ca 50 la sută din surplusul de beneficii realizate în timp de războiu, să constituie un fond special de rezervă.

Fondul acesta de rezervă nu este destinat să aparțină de pe acum fiscului, ci constituie numai o măsură de prevedere în scopul că atunci cînd se vor stabili modalitățile noului impozit de război — în Martie viitor — legea acestor impozite să poată avea efecte retroactive.

Numai după fixarea printr-o lege specială de impunere, a sumelor ce urmează să plătească fiecare categorie de întreprindere, numai atunci se va ridica — din fondul special de rezervă creat acum, sumele ce se vor stabili.

Comisiunea bugetară — în desbaterea căreia a venit acest proiect de lege — i-a adus mai multe modificări. În primul rînd, comisiunea bugetară a hotărît ca »timpul comercial de războiu« să înceapă mai de timpuriu. În primul proiect al acestei legi, era vorba ca să se considere ca ani comerciali de război cei trei ani din cari primul cuprinde și luna Octombrie 1914.

Art. 5 al legii modificate prevede că pentru calcularea beneficiului, se va lua ca bază rezultatele a 5 ani în loc de 3. Scopul e, de-a nu se evalua la întîmplare plusul de beneficiu și de

aceia se prevede un calcul pe o medie de 5 ani, scăzându-se însă cei 2 ani, adică cel cu rezultatul cel mai bun și a'tul cu rezultatul cel mai prost.

Editor și redactorul responsabil: D. Birăuțiu
Tipografia »Poporul Român«, VII, Ilica-nica 64.

Rugăm pe toți aceia, cari ne trimit bani, să scrie în toate ocaziunile pe couponul mandatului că pentru ce trimit banii și dacă sunt abonați vechi, ori noi.

Numai 1 C. 50 fil.

este abonamentul la foaia noastră zilnică, împreună cu suplimentele — »Cucu« și »Foaia Ilustrată« — pe timp de o lună

pentru soldații răniți și bolnavi din spitale.

A apărut

Calendarul Poporului Român pe anul 1916

care atât ca înfățișare, execuție și cuprins întrece toate calendarele apărute până acum în editura noastră și în alte edituri. Trăind în epoca războiului, este lucru de sine înțeles, că acest calendar pe 1916 să fie oglinda acestei epoci, acestei vremi de frământare, de zăbucium, de eroism și jertfe. De aceea cititorii calendarului »Poporul Român« vor găsi în el tot ce e în legătură cu războiul, fie descrierea luptelor pe toate fronturile, fie icoane, povești și scrisori de pe câmpul de război, fie lămuriri și îndrumări pentru soldații noștri, pentru familiile soldaților în ce privește ajutoarele din partea statului, din partea Crucii roșie, orientări asupra soartei prizonierilor, etc., etc.

Cuprinsul:

1. Partea calendaristică.
2. Bilanțul unui an de război.
3. Marele praznic al vitejiei românești.
 - a) Contribuția românilor în marele război european.
 - b) Cum s'au distins românii din Ardeal și Bănat în luptele din Galiția, Polonia, Italia, Serbia.
 - c) Eroismul românilor relevat de comunicatul lui Höfer și corespondenții de război.
 - d) Scrisori înduioșătoare dela soldații noștri din frontul galițian, polon și italian.
4. Toate aceste articole sunt însoțite de ilustrații originale, nepublicate încă, ca:
 - a) Slujba dumnezeiască oficiat de un preot român pe câmpul rusesc.
 - b) Un grup de eroi români de pe frontul rusesc.
 - c) Vitejii noștri pe frontul italian.
 - d) Moștenitorul de tron și sergentul român Puiu.
 - e) Eroii noștri: † Emil Taus; subofiterul Pavel Ursu;
 - f) O patrulă de români bănațeni din reg. 43 pe frontul italian, (două ilustrații).
 - g) O puicuță dela graniță.
- Alte articole importante:
 5. România în caz de război.
 6. Popoarele în luptă.
 - a) Ceva despre polonezi. b) Ceva despre sârbi.
 7. Visul unui rezervist român.
 8. Lupta pentru predominarea în Europa.

10. Naivitatea unui soldat român: Să-i căutăm nevasta.

Partea practică a calendarului.

Mai mult ca în anii trecuți »Calendarul Poporului Român« a pus de data asta o grijă mai mare pentru alcătuirea părții practice a Calendarului.

Tinând seamă de numeroasele cereri, întrebări și sfaturi ce ni s'au cerut dela soldați de pe câmpul de luptă, răniți și așezați prin spitale, apoi dela cei rămași acasă, am publicat Calendar spicuri din ordinațiunile ministeriale: 1. Ajutorul de stat pe seama familiilor celor înrolați. 2. Despre ajutorul dat de stat celor invalizi și familiilor lor. 3. Provederea din partea statului al familiilor rămase în urma soldaților căzuți, morți, ori dispăruți.

În acești articolași publicăm părțile mai esențiale din ordinațiuni, arătând cine are drept la ajutor și cât ajutor se dă la cei rămași acasă. Arătăm apoi unde pot să facă recurs cei cari se cred ne îndreptățiți.

Din ordinațiunile ațeloroare la »Ajutorul de stat pe seama invalizilor« și »Provederea familiilor celor rămași în urma soldaților căzuți, morți și dispăruți«, arătăm cu deamănuntul cari dintre invalizi și cari dintre membrii familiilor au drept la ajutoare.

Din cetirea acestor ordinațiuni ministeriale, fiecare interesat poate să-și câștige cunoștințe, pentru că în cazuri când se cred neîndreptățiți, să poată face apel la locurile competente.

Cunoscând interesul mare al publicului românesc asupra sorții celor plecați pe câmpul de luptă, am publicat în »Calendarul Poporului Român« și informații amănunțite despre felul

»Cum trebuie să ne adresăm Biroul de informație al Crucii Roșie«

din Budapesta, pentru a afla despre soarta celor mai aproape de noi.

Tot asemenea am dat sfaturi cum sa se adreseze publicul la »Biroul pentru ocrotirea prizonierilor«, arătând și felul cum li se poate trimite bani.

Publicarea unui »Căluș în Budapesta« întregeste partea practică a »Calendarului Poporului Român«. În acest »Căluș« se arată:

1. Unde sînt ministeriile din Budapesta și în care zi se dau audiențe?
2. Locurile clădirilor publice de interes pentru cei din provincă.
3. Clinicile și spitalele din Budapesta arătând ziua și ora când profesorii și medicii ordonează.
4. Consulatul român, Parochia gr. or. rom., comitetul parochial și Societ. »Petru Maior«.

Pretul »Calendarului Poporului Român«: un exemplar 40 fileri, plus portul poștal 10 fileri.

Pentru comercianți și vânzători:

30 exemplare: 9 coroane 82 fileri.

20 exemplare 7 cor. 22 fileri.

15 exemplare 5 cor. 92 fileri.

În prețurile aceste se cuprinde și cheltuiala poștei. Deodată cu facerea comandarii să se trimită și pretul calendarului.